

BAJA ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár egész évre 6 K Félévre 3 K

Nyilttér sora 30 fillér.

Társadalmi hetilap.

Szerkesztő Rothschild Zsigmond

Egyes szám ára 4 fillér. (2 krajcár.)

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Csernicsek Imre, Palánka.

A kultura terjesztői.

Nem vagyunk barátjai a külföldi minták majmolásának, különösen amikor ezek a minták hazai sajátos viszonyainkba csakis nemzeti jellegünk kisebb-nagyobb megsértése nélkül alig illeszthetők bele. Amiből azonban nem következik, hogy a külföldi jó példán nem volna szabad okolnunk.

Minden birodalmi német büszkén vallja, hogy hazája előrehaladt kultúráját népiskolai tanítóinak köszönheti. Nálunk az elemi iskola tanerői minden kitűnőségük mellett sem vindikálhatják maguknak az érdemet azért, amit a kultura terén elértünk. Itt az érdem oroszánrésze a tanároké, első sorban a középiskolai tanároké. Mert bár a legtöbb elemi iskolai tanító jól megveti a talajt, a művelődés épületét mégis a tanárok emelik fel a jól elkészített alapon.

Azokról az érdemes férfiakról fog e sorokban szó esni, kik lankadatlan buzgalommal, magas műveltséggel és szakértelemmel fáradoznak egy a modern kultura magaslatán álló ifjú Magyarország felneveléséről. Azokról a férfiakról, kikre mindig jobb-ujabb

kötelességeket tukmálnak, viszont gondoskodnak arról, hogy e kötelességek teljesítéseért járó anyagi elismerés valahogyan túl ne terhelje őket, nehogy a tulságos élvezetek hatása alatt összeroskadjanak.

Az orosz »apuska« is így szokott sok millió éhes fiával bánni, — nem engedi, hogy túlterheljék a gyomrukát, mert túdvalevőleg a legtöbb betegség oka az elrontott gyomor. Nehezünkre esik, hogy a szellemi munkások legelőkelőbbjei — a tanárokról, — kiket nemes hivatása a legideálisabb világfelfogásra predesztinál, gyomrukra való vonatkozással beszéljünk. De biz — mi türes-tagadás — a tanárok megélhetéséhez szükséges mindenfapi kenyér körül baj van; nagy baj — alig kerül meg.

Nincs az a munkálkodó osztály, amelynek tagjai a drágaság következtében megváltozott viszonyok mellett helyzetét, legalább látszólag meg ne javította volna. Látszólag azért, mert a jobb fizetés dacára az aránytalanul nagyobb drágulás még mindig súlyosabbá teszi a megélhetést, mint annalotte. Hogy járnak még

hát azok, akiknek jövedelme időközben nem szaporodott? A tanárookra kell tekintenünk, hogy ezt megtudjuk.

Ezeknek évről-évre, sőt mondhatnók évtizedről évtizedre kijár a fizetésjavítás — ígéretben, amelyet azonban semmiféle szükségleti cikket szállító sem hajlandó. Becses kulturmunkájukat minden művelt ember és a feleslet hatóságok is, a legnagyobb erkölcsi elismerésben részesíti. Hogy azonban a munkálkodó elme hűvelye nem más mint fizikai test, melyet közönséges aerral nem lehet táplálni — belátni nem akarják. A tanár, aki megfelelő társadalmi állási tölt be, akitől a társadalom kérelhetlenül követeli, hogy rangjához méltóan öltözködjék, viselkedjék és lakjon — ne lakjon jól. A társadalmi követelmények szabják meg költségeinek mértékét, a társadalom azonban az érette fárodozónak nem adja meg erre a módot.

De ime! Hiszen egészen megfeledekezünk arról, hogy a közoktatásügyi miniszter máj »rendezte« is a tanárok fizetését, sőt az ehhez szükséges kiadási többletet már fölvetta a jövő évi költségvetésbe.

TÁRCA

Toborzó.

Irtá: Alba Nevisz

Asszonytársaim! Imhol a kapu.
Döngesük ökleinkkel. Rajta!
Míg ki nem tárul alázatosan,
S be nem léphetünk rajta.

Asszonyvéreim! Pipogya sereg.
Mit tévőváztok? Mire vártok?
Mégse untátok meg a jármot?
Mégis csudára vártok?

Kicsi a kezünk? a bőre gyöngye?
De pihent vér futkos alatta!
Évezrek letört akarajja
Bujkál kék sorokba alatta!

A hajunkat mi — jaj, — le ne vágjuk!
Ne fonjuk hasogató kócba
Szép, fehér hátunk, kerek vállunk
Ne takargassuk nyers darócba.

A szerelemből ne üzzünk tréfát.
A férfi legyen — nem urunk — párunk.
Akivel büszkén egy sorba állunk.
Akivel mindig egy sorban járunk.

Tul a sorompón, gazzal vegyesten
Paradicsomi virágok nőnek.
Uraim! Es a föld a miénk is.
Roskadnát uraim! Utat a nőnek!

Tespedünk régen. Munkára vágyunk.
Lelkeinkben az ős emberálom;
Tudunk nevetni, tudunk szenvedni
Miért ne juthatnánk át a határon?

Asszonytársaim! Fipogya lelkek!
Ha a fogatok b. b. b. vágyik:
Adjátok árát! És ha kidölnénk!
Egy helyett kerül tizezer másik.

Pukitsuk — ha kell — vérrrel a földet!
Arcunk rózsáit vessük beléje.
Ne sajnáljátok! . . . Megéri bőven
Annak az első győzelmes napnak
Győzeten éje.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« november 8-iki száma közli Taftot, az egyesült-Államok új elnökét, a feloszlóban levő budapesti botanikus kert képeit. Lotz Károly hagyatékából visszamaradt képeket, Patáky László művészi rajzát, a török szultán és trónörökös legujabb képet képeket a delegáció tagjainak kirándulásáról a Csepel szigetre Válaspuez-képeket a Nemzeti Szalon kiállításáról stb. Szépirodalmi olvasmányok Mikszáth Kálmán pompás regénye a Thököly-kori régi magyar világból, Oláh Gábor és Nil verse, Harasztlyné Szederkényi Anikó novellája, Lemaître francziából fordított regényi. Egyéb közlemények: Gholnoky Viktor csikke Kréta szigetéről, tárczazikk a hétről s a rendes heti rovatok Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre négy korona, a »Világkrónika« val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a »Vasárnapi Ujság« kiadóhivatalában Budapest, IV., Egyetem u. 4 (szám.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes-Néplap« a legolcsóbb újság a magyar nép számára fétévre két korona 40 fillér.

Nos hát, éppen ez az úgynevezett »rendezés« teszi újra aktuálissá a tanárok égető bajait. Ez a rendezés, mely a sok rendbeli ígéretnek akar beváltása lenni, nem egyéb szemfényvesztésnél. Ahelyet, hogy a tanároknak a régóta bizvást remélt megélhetést biztosítani, szaporítja a kötelesegeiket és ezer tanár közül csak harmincnek nyújt valamelyest kedvezőbb helyzetre való kilátást, mind a melyekben most színylődnék.

Nyilvánvaló ezekből, hogy a hivatalnoki intelligencia creme-jét olyan fegyverek használatára akarják kényszeríteni, melyeket eddig csak a proletárius kézmunkásai használtak. Vagyis ama temérdek millió, melyet egyébként kulturális célokra fordítunk, minden egyébre jók, csak arra nem, hogy a kultúra igazi terjesztőinek lét-fenntartását biztosítani lehessen.

Vajjon mit szólnának ehhez a népiszkolai tanítóik kulturumkájához oly büszke németek, kik a műveltség terén bizonyára nem utolsó helyet foglalnak el?

Minő erő, minő hatalom kellene ahhoz, hogy a kultúra zászlóvivőinek lelkéből az utolsó esépp idealizmust ki ne öljék? Vagy okvetlenül bele kell rohannunk abba veszélybe, amely következményeiben szinte beláthatatlan, mert nemcsak a tanári kart, hanem ifjuságunk energiáját és jövőben való bizalmát is megrendíti.

Csak egy megczáfolhatatlan tényt akarunk leszögezni, s ez az, hogy akitől valamit kívánunk, annak a legellemibb méltányosság elvénél fogva, valamit nyújtani is kell.

Anyagilag pedig kétszeresen kell nyújtani annak, aki szellemi és erkölcsnemesítő munkájával ennek az elkorhadt, elposványosodott társadalomnak pénzzel meg se fizethető szolgálatakat tesz.

Joggal várja el tehát minden művelt ember, hogy ez a szépen eljárt kérdés mielőbb le fog kerülni a napirendről, s a tanárok is végre meg fogják kapni, amit a legutolsó messterlegény — ha másképp nem, kényszerítő eszközökkel — ki tudott magának vinni: a megélhetés lehetőségét.

A palánkai téli kikötő. Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy a palánkai téli kikötő üggyében küldöttség megy Adamovits István orsz. képviselőhöz, hogy nála interváljon. Szombaton egy 22 tagú küldöttség kereste fel Ujvideken, ahol a képviselő kijelentette, hogy személyesen fog a minisztériumnál eljárni.

A palánkai földművelők szövetkezete a bukás szélén.

Panamaszag a levegőben.

Hogy is volt ez év tavaszán?

Ugy, hogy a beállott pénzválság némi bonyodalmat okozott a földművelők szövetkezetében is.

Jött a revízió és Märzluft Mátyás tanító, a szövetkezet könyvelője golyót röpített a fejébe.

És meghalt. Azután pedig eltemették.

A temetésen megnyilatkozott részvét jelezte és tolmácsolta a közvéleménynek azt a nézetét, hogy Märzluftot nem bűnösnek, hanem bűnbaknak tartja. Hisz ő maga, ha szabálytalanságokat vagy mulasztásokat el is követhetett, de alapjában véve szolid, jellemes, becsületes és végtelen jó szívu ember volt. S a mellett jó állásban, sőt jó módban volt. Legalább így tudtuk.

A nagy közönség várta azután a szenzációs leleplezéseket, leste, hogy kik azok a gazemberek, kik ezt a virágzó pénzügyintézetet a tönk szélére juttatták?

De hiába leste. Nem tudódott ki semmi. Egy darabig egyet-mást sügtakbűgtak az emberek, de az illetékes helyről semmi pozitív adat se szivárgott ki. Mindent a titkolódzás leple alá burkoltak.

Märzluft sirján pedig kisarjadzott a fű...

Azonban a válság itt volt. Fizetni kellett, de nem volt miből.

Itt aztán akadt egy mentő angyal: a selmecbányai bank.

Ez a bank 200000 korona kölcsönt nyújtott 6 százalékra és betáblázásra, T. i. az igazgatósági tagok magánvagyonát táblázattá be. A miért a földművelők körülbelül 8000 kor. illetéket és költséget fizettek.

De ez nem volt minden. Azok, a kik a kölcsönt »kijárták«, provízió címén még másfél százalékot zsebeltek be a földművelőktől. A mi megint kitesz vagy 3000 koronát.

De még ez se volt elég a parasztok megnyuzására.

A bank küldött a szövetkezet nyakára két »szakértőt«, kiknek egyike havi 500 koronáért, másika meg 400 koronáért, tehát együttesen évi 10800 koronáért »rendelik« a szövetkezet ügyeit.

S a mellett a szövetkezetnek még saját könyvelője is, ki szintén rendes fizetést húz.

Ez a sok szakember pedig emígyen annyi költséget okoz, a mennyit a szövetkezet megígrott hitele és mérlege ki nem bír.

Azért a szövetkezet attól »két« szakembertől »szabadulni« szeretne.

De ennek a szabadulásnak nagy lett az ára.

A bank felmondta a 200000 korona kölcsönt.

Palánka községe természetesen szintén a 135000 koronát kitévő betétjét.

Pénz nincs, hitel sincs. Majd újra kerülnek legjobb gazdáink.

Ujpalánka után pusztulhat Palánka is.

Csak azt nem értjük, hogyan adhatott kölcsönt a Selmecbányai Bank néhány hónappal ezelőtt s akkoriban biztos helyre

vélte elhelyezni pénzét s minthogy tényleg volt és van is rá fedezet s most u. n. »kedvezőtlen információ« alapján mért mondja fel, mikor a betáblázott gazdák anyagi viszonyaiban semmiféle változás be nem állott, sőt javulás konstatalható, mert a kamattal mindenütt alább szállott s egyáltalán a pénzügyi viszonyok javultak?

Igaz, alapos leckét érdemelnek gazdáink is, hogy naivul beugrottak ennek a banknak, mely hurkot vetett a nyakukra és most azon rángatja, sőt fojtogatja őket.

De másrésről a bank eme manipulációjáról mindenféle a legnagyobb megbotráncózással beszélnek — és pedig teljes joggal, — mert mégis csak absurd dolog egyszerű parasztagazdák naivságát arra használni ki, hogy őket kutyaszorítóba kergessék és anyagilag tönkretgyék. Vagy legjobban esetben is, feltéve, hogy sikerülne — a mi nem valószínű — egy másik pénzügyintézet segítségével a szövetkezet pénzügyeit rendezni: az érdekelt gazdáknak egy éven belül kétszer is ugyanazokat a betáblázási s egyéb, ezekre rugó haszonlatlan költségeket okozni. Ehhez nagyon tág lelkiismeret kell.

Ahhoz meg nagyon szűk látókör, hogy egy tekintélyes pénzügyintézet provízió éhes információknak felüljön.

A hitelezett szövetkezet és az agyon-táblázott gazdák most azon alternatíva előtt állanak, hogy vagy sikerül valahol pénzt szereznők, persze megint borsos kamara, betáblázásra, provízió segítségével, vagy nem sikerül s akkor tekintélyes gazdák koldusokká lesznek. Ez az utóbbi a valószínűbb.

Am a bank szakembereihez is volna szavunk. Már sok hónapja, hogy itt »működnek« Urak, hol az eredmény? Mit végeztek? Csak nem akarják eredményül feltüntetni a szövetkezet nyomorúságos evickélését és rohanását a bukás felé? Miért húzzák az urak azt a nagy szakértői fizetést? Hisz a szövetkezet, ha már éppen másképp nem lehet és a bukás el nem kerülhet, ezen tetemes költségek nélkül is elbukhatott volna, a mi az urak zsebébe vándorol. Mire való ez a költség-szaporítás?

Vagy hát legalább arra mutattak volna rá, mi a hiba, hol a hiba, ki a bűnös? Mert ám hova tovább, annál erősebben rebesgeti a fáma, hogy különösen két három gazda hirtelen és azóta meggazdagodott, a mióta a szövetkezet ügyeinek rendezésében részt vesz.

Ha igaz ez, elő a nevekk, ha nem, nyugtassák meg a közvéleményt a való ok kiderítésével és őszinte feltárással.

A jövőben lesz szerencsénk és több szavunk ezen ügyhöz.

Fogzás.

Ugyanadjátok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kíméltétek meg álmatlan éjszakától. A fogak minden fájdalom és béibaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egynészek lesznek.

Az Emulsió vá-van zavarva, mindenkor helysárlásná a SCOTT-féle módszer védje nyét— a halászt — kérjük figyelmebe venni. Egy eredeti üvegára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

A gyermek szereti a SCOTT-féle Emulsiót

és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg re állítja és előmozdítja.

Biróválasztás Palánkán.

Régi fogás készűl!

Polgárok, vigyázzatok!

Mint megbízható forrásból értesülünk, azok, a kiknek érdekükben áll, két pártra akarják szakítani a polgárság egyesült táborát.

Polgárok, vigyázzatok! Ne üljétek fel ennek a buta kortesfogásnak! Okuljátok a multban mindig ez az ostoba politika idézte fel köztetek a testvérharcot, melyet bizonyos közigazgatási hivatalok és hivatalnokok előszeretettel propagáltak köztetek. Bár óvatosan, de mindig biztosan. S ők aztán, mikor ti, mint vert had, szegyenkezve távoztatok az urnáktól, jót röhögtek rajtatok a markukba.

Ugy-e bár, mindig kiszorítottak benneteket a község éléről és képviselőtestületéből ezzel a fogással?

Mért? Mert hát a polgári elem intelligensebb, világlátottabb, szélesebb látó körű, önálló gondolkodású.

Pedig a „randoknak” nem ez kell. Hanem olyan bírót, kinek horizontját a trágyadomb szabja meg, kinek intelligenciája csak akkora, hogy vagy egy fél óra alatt egyszer le tudja pingálni a nevért, kinek világlátottsága a szállásár és kukoricaföldjén túl nem terjed, kinek minden ambíciója abban merül ki, hogy felebbvalóival egy-egy áldomást ihassék. Szóval ügyefogyott, bárgyu pojácza kellene bírónak, kit zsinórban lehet ránczizgálni. Egy medve, kit orránál fogva lánczban lehet vezetni. Egy majom, ki gazdája nótájára járja a tánczot.

Ez kellene és kellett felfelé. A minthogy mindig úgy is volt. De nem kell felfelé. Nem kell Palánka községének és közönségének, mely éppen a felfelé függő és lefelé lógó bírót és községi képviselőtestület miatt fejlődésében száz esztendővel visszamaradt.

Önálló gondolkodású bírót és független községi képviselőtestület mellett Palánkának rég kellett volna kifejlődnie a délnyugati Bácska virágzó centrumává.

Pedig a valóságban az ellenkezője. Közönséges szurdok, megyei zsákutcza, melynek csupán annyit az idegőforgalma, a mennyit — érdeméül legyen betudva — a kereskedői és iparos osztály kereskedelmi utazók révén létesített.

A hatóságok előtt hétrét görnyedő volt bírónak és képviselőtestületeinknek, hatóságaink... együtt, a rovására irandó, hogy pl. elestünk a Zombor — Ujvidéki vasuti vonaltól, minek eredménye, hogy pl. Cajdobra egy év alatt többet fejlődik, mint Palánka tíz év alatt. Tehát mögötte maradunk egy közönséges parasztfalunak.

Mert egyes adminisztratív hatóságok emberei a bírót s képviselőtestületi választásokkor mindig arra törekedtek, hogy vagyoniilag tekintélyes, de szellemileg korlátolt oly alakokat juttassanak a község élére, kiknek bármely hivatalnok szemöldök rángatás patancsszámba ment s a mellett kitűnő kortes szolgálatokat tettek képviselőválasztásokkor, a mennyiben a szava-

zopolgárokat, mint — birkanyáját, odaterelték az urnához, éveken át leszavazni olyan érdemes jelöltre, ki életét nemrégiben egg levorvelgolyóra érdemesítette.

Továbbra is ilyen szavazómasinák, álomszuszékok, bornirt alakok, kortestekintélyek kellenének, hogy Zomborban meg legyenek elégedve, Palánkán meg ne történjék semmi. Se előre se hátra. De hátra inkább.

Előszedték hát a régi, elkapott fogást és Kristofek József úr derék, tisztelt, becsült személyét Éris aimájául oda akarják dobni a polgári pártba, hogy az összevesszen és marakodjék, egyik része Kristofek, másik része Rebel mellett foglaljon állást, végezetül pedig valami hülye alak kerüljön ki győztesen a listából.

Nem hisszük, hogy ez Kristofek úr tudtával és beleegyezésével történne. Sőt meg vagyunk róla győződve, hogy a leghatározottabban fog tiltakozni az ellen, hogy őt stróhnának akarják odaállítani egy egyszerű eszköznek a polgári párt szétugrasztására felhasználni.

Szóba került az ő személye, még pedig komolyan és komoly polgárok érkezetletén. S a jövődre nézve az a jelszó lett kiadva, hogy az egyesült pártnak csak egy jelöltje leszen. A polgárság zöme Rebel mellett foglalt állást. Tehát Rebel Lajos a párt egyetlen jelöltje. S őt el kell fogadni azoknak is, kik Kristofek urat szerették volna jelöltjükné. A mint megfordítva is kellett volna eljárni. Mert addig párt a párt, míg fegyelmezni tudja magát a többség akarataival szemben. Külömben civakodó bandává válik mely aztán megérdemli, hogy hátán verjék el a port.

Szó nincs róla, Kristofek úr minden tekintetben rátermett a bírói székre.

De most nem erről van a szó. Hanem arról, hogy az egyesült polgári párt mint egységes tábor vonuljon a bíróválasztásra ccupán és puszán egy jelölttel. És ebben a pártban ne akadjon Judás, se a jelölhetők se a szavazók között.

A pártnak ereje egységében és fegyelmességében van. Ezt megmutatta az utolsó képviselő testületi választás is. A pártsakis erre az erejére támaszkodhatik ettől remélhet győzelmet.

Vannak ugyan naiv lelkek ebben a portban is, sőt annak vezetői között is, kik jó pénznek vették, hogy a tekintetes urak „gute Miene zum bösen Spiel” csináltak sőt nem egynek még ebben a században imponál a hivatalnokai vállvergetés és parolázás: ám ezek a rövidlátó atyafiak egy egész századra vizsamenőleg elfelejtik Palánka község választási történeteit. Ugyanugyan mikor volt hiány a vállvergetésben, párolzásban és mégis, mikor volt ezen a czimen a polgárság a község élére megválasztva?

Nyulfark végén van az uri kegy és igéret.

Nagy bolond, aki abban bizakodik.

Polgárok, ne várjatok senkitől semmit, legfeljebb becsapást és megtévesztést.

Támaszkodjatok a magatok erejére, in-nen int felétek a győzelem babérja!

Polgár.

HIREK.

A Petőfi Társaság kiadásában igen értékes és eredetire felelté érdekes díszmű jelenik meg november hó folyamán a könyvpiacra. Ez a díszmű Petőfi összes művei, A hatalmas könyv, mely a nyomdai és könyvkötői technika egyik kiváló produktuma, ugyanabban az alakban és ugyanolyan nyomtatásban jelenik meg, mint az 1847-es nagy Petőfi-kiadás, a melyet a költő önmaga rendezett sajtó alá s a melyből a mai nemzedékre csak néhány felteve őrzött példány maradt. A Petőfi Társaság elhatározta, hogy Petőfi-kultusz fejlesztése érdekében, de egyszersmind halála jeléül, mind azoknak, a kik a most kibocsájtott egy koronás Petőfi sorsjegyeknek terjesztésében segítségére leszenek és legalább is 40 darab sorsjegyet vesznek vagy ismerősök körében elhelyeznek, ajándéképen, emlékül megküldi Petőfi összes műveinek ezt az értékes díszkötetet, a mely a könyvpiacra 20 korona bolti árban kerül forgalomba.

(A bamistásokról.) Korunk haladásait, sajátos nyomok követei a ravasz hamisítók minden néme. A városokba hamisított élelmiszerek, a vidékre hamisított ipari termékek kerülnek. Ujabb idők óta az ismert »szarvas« jegyű szappan lett áldoztatva a legkülömbözőbb utánzásoknak. Ez a maga nevében egyedül szappan tudvalevőleg az ugró szarvast viseli védjegyként. Ez ime felbukkan minden lehető ugró állat, szarvakkal vagy azok nélkül, csak valamelyest hasonlítson a »Schicht szappan« szarvasához. Ugyeljünk tehát szappanbevásárlásainknál jól a »szarvas« védjegyre.

A gyógyászat hihetetlen módon haladt a legutolsó évtizedekben. Így például ma a régi, kitűnő háziszser, a csukamájolaj is formában kapható, mely nencsak hátrányaitól visszatetsző szagától és ízétől mentes, hanem feltétlenül könnyen emészthető állapotban nyújtja, ami hatásának erejét növeli. És ez a »Scott-téle Emulsió,« melyet minden gyógyszerárban árusítanak.

„Pesti Hirlap”
Magyarország legerjedtebb és legmegbízhatóbb politikai napilapja.
Kérjen mutatószámot!
Budapest, V. Váci körút 78. sz.

Loden-szoknyák

(GYAPJU-SZOKNYÁK)

simák vagy színes szegélylyel drbja 1 K 20
karrizott vagy csikos darabja 1 K 30
csikos szoknyák barna csikkokkal dja 1 K 50
Crisett, flanel, barchend, cloth stb szoknya,
különbféle

Aru-maradékokat

minden mennyiségben küld utánvétellel

Heinrich Cuhel
Ingrowitz, Morvaország.

„AZUJSÁG”

MAGYARORSZÁG LEGJOBB ÉS
:: LEGNAGYOBB NAPILAPJA ::

FŐMUNKATÁRSÁK:

Herzog Ferenc, Kenedi Géza, Kóbor Tamás,
Kozma Andor, Mikszáth Kálmán.

Mutatóvány számot ingyen küld a kiadó-
hivatal: Budapest, VII. Rákóczi-ut 54. sz.

NESTLE

GYERMEKISZTJE
csecsemők lábbadozók
gyomorbetegségek részére
A LEGJOBB ALPESI TEJET TARTALMAZZA
Egy doboz ára 1 kor. 80 fill. Kapható minden gyógyszerészhelyen és drágériában, ugyanígy ismertető iratok ingyen.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban
mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis
Schlicht szarvasszeppánnal
tisztítanak. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányosának eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tisztító és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol különöse szappan felhasználása a szolgáltatást vagy különös gondosság szükségeltetik.

Motorvevők figyelmébe!
Géptulajdonosok figyelmébe!
Haza! gép és motorvállalat!

Kállai István és Társa

Budapest, VI., Lőportár-utca 14/a.

szállít: új és kevésbé használt, gyárilag teljesen kijavított legújabb rendszerű **benzin-petrolin-gáz és szivógázmoztorokat** olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

Motoraink telepünkön bár mikor üzemben láthatók. Elvállal: bármily motor és automobils javítási és átalakítási munkálatokat, motorszerelést, és egyébb és szakbavágó munkák teljesítését.

!! Külön gép hegesztő osztály !!
ahol bármint repedt és törött géprészek új hegesztő eljárással kifogástalanul, mint újak összeforrasztatnak, miáltal jelentékeny költség megtakarítás érhető el. **Megbízások olcsón, gyorsan és pontosan teljesítettek.**
Telephon 103-28.

TÖRLEY PEZSGÓ

CASINO TALISMAN GRAND VIN

Vásárolók és házalók
tudassák címüket velem
Csernicsek Imre, Palánka.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-u. 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löhere cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. talpalók, szecskavágók, répvágók, kukoricaszorozók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes szél-ekék, 2- és 3-vanú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

SOMOGYI GYULA
okl. mérnök HAJDUNÁNÁS.
Legjobb rendszerű kőrkemencék kitűnő előmelegítéssel.
Szabadalmazott boltozat nélküli kőrkemencék.
14 ezer koronától kezdve: Téglaagyarak teljes berendezése. Szakszerű üzemberendezés. Előleges tárgyalás díjmentes.

Nyavalyatörés

Ki nyavalyatorés görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot ingyen és bérmentve kapható a szab. hátyú gyógyszer. Majna Frankfurt

Mielőtt naptárakat venne az 1909. évre nözze meg előbb a mi kiadványainkat, ahol nagy választékból kikeresheti a megfelelőt.

Csernicsek Imre,
könyvnyomdája
Palánka, Fő-utca 281.

Aki

saját vagy gyermeke

Köhögés,

rekedtség, kotarrus, elnyájkásodás, légsűf, és torokkatarrnától szabadulni akar, vegye az orvosilag kipróbált és ajánlt

Kaiser-féle Mell-karamellát

a 3 fenyővel.

5500 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány.

Csomagja 20 és 40 fillér.
Doboz 80 fillér. Kapható:
Hondl Imre Néria gyógyszerárában
Német-Palánkan.

Gazdák figyelmébe!

Hatósági engedély nélküli szalmafedezés házak között is használható.

a valódi Kállai-féle „GLORIA”
benzin motorok és motorcséplőkészletek a legjobb, aki tehát minden tekintetben megfelelő könnyű kezelési motort jutányos árban teljes jótállással 3-5 évi részletfizetésre akar beszerezni, forduljon bizalommal ezen szakértő

Kállai motortelep

BUDAPEST VI. Nagymező-utca 43. sz

Figyelemztetés Minden gazda ügyeljen pontos címünkre és csakis olyan motort vásároljon, melyen a magyar kaszás védjegy látható, mert csakis ezek a valódi „GLORIA” motorok.
Pontos levélcím.
Kállai motortelep
Budapest, VI., Nagymező-utca 43.
Nagy képes árlapunkat bárkinek ingyen küldjük. Gepeink terjesztése érdekében használt gőzgépek és járgányos készletek cserébe vételnek.